

Արարատյան բակալավրիատի քննական կենտրոն
ԱԲ ավագ դպրոցի ընդունելության քննություններ

ՀԱՅՈՑ ԼԵՂՈՒ ԵՎ ԼԵՂԱՄՏԱԾՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Քննաթերթ՝ պատասխաններով և գնահատման սանդղակով

Քննաշրջան՝ 2017թ., ապրիլ
Տևողություն՝ 1 ժամ 15 րոպե

«Այբ» ավագ դպրոց

ԳԾԱԿՈՐ

ՈՒՇԱԴՐՈՒ ԿԱՐԴԱԼ ԱՅՍ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑԸ

Բոլոր պատասխանները գրել այս քննաթերթիկի մեջ՝ համապատասխան տեղերում:

Գրել մուգ կապույտ կամ սև գրիչով:

Քննության վերջում բոլոր թղթերը հավաքել և հանձնել մեկ տրցակով:

Լեզվամտածողություն բաժնում առաջադրանքները տրված են երեք լեզվով՝ հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն: Ընտրել լեզուներից **մեկը** և պատասխանել հարցերին:

Այս փաստաթուղթը բաղկացած է 12 տպագիր էջերից:

¹ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ. ստեղծագործական առաջադրանքների հնարավոր պատասխանները ներկայացված չեն:
ՌՈՒՍԵՐԵՆ լեզվի պատասխանները ներկայացված չեն, քանի որ այն ընտրող դիմորդ չի եղել:

Հայոց լեզու

1. Անհրաժեշտ տեղում լրացրո՛ւ բաց թողած տառերը, երկհնչյունները:

Ոսկեշող ու խարտիչահեր Աֆրոդիտեն համարձակ դատապարտում է նրան, ով ընդդիմանում է իր իշխանությանը և չի երկրպագում իրեն: Այդպես սիրո աստվածուհին առմիշտ պատժեց պարթևահասակ, գեղեցկադեմ, բայց սառնասիրտ ու ամբարտավան Նարգիզին: Նա ոչ մեկին չէր սիրում և միմիայն իրեն էր համարում սիրո արժանի: Շատ հավերժահարսերի ապաբախտ դարձրեց նրա գոռոզությունը: Սրդողեց սիրո աստվածուհին: Նա անգթաբար պատժեց ինքնամոլոմբ ու գոռոզ Նարգիզին:

Մի օր՝ վաղորդայնին, Նարգիզը մոտեցավ ականակիտ վտակին և կամեցավ պապակը հագեցնել սառնորակ ջրով: Դեռ որևէ մեկը շուրթերով չէր հավել այդ վտակին: Երբեք վտակի վճիտ ջրերի մեջ չէր ընկել վերընծյուղված ճյուղ, զեփյուռը չէր բերել փարթամ ու տարագույն ծաղկաթերթեր: Կարկաչահնչյուն վտակի ողորկ հայելու մեջ արտացոլվում էին առափնյա կորուսթարոջ ժայռերը, մուգ կանաչ թփերը, սաղարթախիտ ու սլացիկ ծառերը, լուրթ երկինքը:

Կռացավ Նարգիզը վտակի թափանցիկ հայելու վրա և նրա մեջ արտացոլվեց իր ողջ գեղեցկությամբ: Սիրառատ աչքերով անքթիթ նայում էր նա իր չքնադագեղ պատկերին, հմայվում և համակվում էր տարփալից սիրով սեփական արտացոլման հանդեպ: Հապշտապ հավում էր նա ջրեղեն *հայելուն*, որպեսզի համբուրեր իր *արտացոլումը*, բայց համբուրում էր վտակի մաքուր ու սառնորակ ջուրը միայն: Այդժամ գեղատես ու մեծամիտ պատանին, ձեռքը *հուսահատությամբ* մոտեցնելով ջրին, բացականչեց.

- Օ~, չքնա՛ղ Աֆրոդիտե, մի՞թե ես պատժված եմ...

5 միավոր

2. Տեքստից դո՛ւրս գրիր հետևյալ բառերի հոմանիշները, գրի՛ր ևս մեկ հոմանիշ.

Չայրանալ - սրդողել, բարկանալ, ջղայնանալ...

սևեռուն – անքթիթ, ակնապիշ, ակնդետ...

հարթ – ողորկ, կոկ...

սյուք – զեփյուռ, հովիկ, երան...

2 միավոր

3. Տեքստից դո՛ւրս գրիր տրված կաղապարներին համապատասխան երկուական բառ.

Նախածանց+արմատ – համարձակ, առմիշտ

արմատ+արմատ – ինքնամոլոմբ, այդժամ

արմատ+հոդակապ+արմատ+վերջածանց – հուսահատություն, կարկաչահնչյուն

արմատ+վերջածանց - ձեռք, ջրեղեն

Նախածանց+հոդակապ+արմատ – տարագույն, ապաբախտ

2,5 միավոր

4. Տեքստում գտիր այնպիսի բարդ բառ, որի արմատը լինի դերանուն խոսքի մաս: Դուրս գրիր այդ բառը և արմատը ընդգծիր:

հնքնամփոփ, այդժամ

հնքնամփոփ, այդժամ

0,5 միավոր

5. Տեքստից դուրս գրիր 1 պատճառական բայ և կազմիր այդ բայի հարկադրական եղանակը, սահմանական եղանակի վաղակատար ներկա ժամանակաձևը (բայերը գործածիր եզակի թվով, դրական և ժխտական խոնարհումով):

Պատճառական բայ - **հագեցնել**

հարկադրական եղանակ – **պետք է հագեցնեմ, չպետք է հագեցնեմ
պիտի հագեցնեմ, չպիտի հագեցնեմ**

վաղակատար ներկա – **հագեցրել եմ, չեմ հագեցրել**

1,5 միավոր

6. Դուրս գրիր տեքստում ընդգծված բառերը և որոշիր դրանց հոլովը, հոլովումը և նախադասության մեջ շարահյուսական պաշտոնը:

Օր - հայց. հոլով, **վա** արտաքին հոլովում, ժամանակի պարագա

վտակի - սեռ. հոլով, **ի** արտաքին հոլովում, հատկացուցիչ

հայելուն – տր. հոլով, **ու** արտաքին հոլովում, հանգման անուղղակի խնդիր

արտացոլումը – հայց. հոլով, **ան** արտաքին հոլովում, ուղիղ խնդիր

հուսահատությամբ – գործ. հոլով, **ա** ներքին հոլովում, ձևի պարագա

3 միավոր

7. ա. Տեքստից դուրս գրիր պարզ համառոտ մեկ նախադասություն:

- Օ~, չքնան՝ Աֆրոդիտե, մի՞թե ես պատժված եմ...

բ. Այդ նախադասությունը փոփոխելով՝ վերածիր պարզ ընդարձակ նախադասության:

1,5 միավոր

8. Կետադրիչ տեքստը:

Բեշիրը շուտափույթ դուրս թռավ վրանից, իսկույն ևեթ հեծավ յուր աշխետ ձին և սկսեց գոռգոռալ ու կարգի հրավիրել զորքերը: Ամպածածկ լեռնահովտի՝ կրակի ու սևագորշ մթության խամռուրդում չէր որոշվում որոնք են հայերը, որոնք՝ հագարացիք: Թվաց՝ մի հսկա զորություն սեղմել է յուր գրկում հագարացոց բանակը: Նստած իր սևաթույր նժույզը՝ Բեշիրը փորձեց փախչել յուր վրա հարձակվողներից, որոնց մեջ էր Գոռը՝ երիտասարդ իշխանիկը, որ խիզախել էր մինչև զորապետի վրանը:

2 միավոր

9. Գտի՛ր և ուղղի՛ր սխալները այն նախադասություններում, որտեղ դրանք առկա են (բառագործածության, խնդրառության, համաձայնության):

ա. Ինձ՝ որպես լավագույն ասմունքողի, պարզևատրեցին շնորհակալագրով:

բ. Գիշերվա ցողը անձրևի նման թափվում էր ձիու վրա, ինձ վրա:

գ. Ես երախտապարտ եմ ծնողներիս և գնահատում եմ նրանց արածը:

դ. Բազմազբաղ լինելու պատճառով նա հազվադեպ է մեր տուն գալիս:

2 միավոր

Լեզվամտածողություն

1. Ամբողջացրո՛ւ և ավարտի՛ր Նարգիզի խոսքը 2 բարդ ստորադասական նախադասությամբ:

3 միավոր

2. Տեքստի հիմնական միտքն արտահայտի՛ր միայն միակազմ նախադասությունների միջոցով: Գործածի՛ր առնվազն 4 միակազմ նախադասություն:

3 միավոր

3. Մեղանչել և մեղա գալ բայերով կազմի՛ր մեկական նախադասություն:

մեղանչել – մեղք գործել

մեղա գալ - ապաշխարել

2 միավոր

4. Տեքստից դժուար գրիչ հոմանիշների երկու եռյակ, որոնցով կարող ես բնութագրել Նարգիզին:

ամբարտաձև-գոռոզ-մեծամիտ
գեղեցկադեմ-չքնադագեղ- գեղատես

2 միավոր

5. *Գլուխ, քիթ, ականջ, աչք* բառերով գրիչ մեկական դարձվածք:

2 միավոր

Գնահատման սանդղակ

Հայոց լեզու՝ 20 միավոր	Լեզվամտածողություն՝ 12 միավոր
1. 5 միավոր /20 ուղղագրական բառ/, յուր.-ը՝ 0,25	1. 3 միավոր /ստորադաս նախ. համար՝ 1, բովանդակության համար 1, գրագիտության համար՝ 1/
2. 2 միավոր /8 բառ/, յուր.-ը՝ 0,25	2. 3 միավոր / 1+1+1/
3. 2,5 միավոր /10 բառ/, յուր.-ը՝ 0,25	3. 2 միավոր, յուր.-ը՝ 1
4. 0,5 միավոր /1 բառ/	4. 2 միավոր, յուր.-ը՝ 1
5. 1,5 միավոր, /1 բայ/, բայը գտնելու համար՝ 0,5, յուրաքանչյուր քայլի համար՝ 0,25	5. 2 միավոր /4 դարձվածք/, յուր.-ը՝ 0.5
6. 3 միավոր /5 բառ/, յուրաքանչյուր քայլի համար՝ 0,2	
7. 1,5 միավոր /1+0,5/	
8. 2 միավոր, յուր.-ը՝ 0,2	
9. 2 միավոր, յուր.-ը՝ 0,5	

Language Proficiency Test

Read the passage. Then answer the questions below.

The worst days of any summer are the rainy ones. We spend all year looking forward to nice weather and long, hot days. All of winter, with its dreary gray days and bitter cold, we dream of those endless days at the beach, laying on the sand and soaking in the bright and burning sun. And then, summer comes, and it rains.

As a child, I would wake up to rainy summer days and come close to crying. It wasn't fair. We suffered through months of school and miserable weather for those scant ten weeks of freedom and balmy weather. Any day that I could not spend at the beach or playing ball with my friends seemed like a punishment for something I didn't even do.

On those rainy summer days, I had nothing fun to do and could only sit inside, staring out at the rain like a Dickensian orphan. I was an only child, so there was no one else to play with. My father worked from home, so I was not truly alone, but he could not actively play with me since he was technically at work. It was those days that I would resign myself to whatever was on television or any books that I could find lying around. I'd crawl through the day and pray each night that the rain would not be there the next day.

As an adult, though, my opinion of summer rain has changed. When you have to work every day, summer is not as eagerly anticipated. Mostly, the days run together, bleeding into each other so that they no longer seem like separate entities and instead feel like continuations of the same long day. Everything seems monotonous and dull, and an ennui or listlessness kicks in. Such a mindset makes you cheer for anything new or different. I spend the winter dreaming of summer and the summer dreaming of winter.

When summer comes, I complain about how hot it is. And then I look forward to the rain, because the rain brings with it a cold front, which offers a *reprieve*—admittedly one that is all too short—from the torture of 100° and humid days. Rainy days are still the worst days of the summer, but summer rain today means positively beautiful—and considerably cooler—weather tomorrow.

1. Write two metaphors from the text below:

a. "staring out at the rain like a Dickensian orphan"

b. "I'd crawl through the day"

___/ 1 mark

2. According to the passage, why is summer different for adults?

They do not get a long time off from work for the season.

___/ 2 marks

3. Describe the narrator as a child.

He was an active child. He liked outdoor activities and longed for the freedom of getting to play outside. Like every child, he assumed that everything that didn't work out the way he wanted was a form of punishment he didn't deserve.

___/ 2 marks

4. Compared to how he or she was as a child, the narrator as an adult is

a. more realistic

b. less excitable

c. more idealistic

d. less calm

___/ 1 mark

5. What does the word reprieve most probably means in the final paragraph?

temporary break or escape

___/ 1 mark

6. The author of this passage describes his or her feelings about rainy summer days. In general, how do you feel about such days? Do you agree with the author's opinions, or do you not mind this type of weather? Briefly explain your views below. Write 3-4 sentences.

____/ 2 marks

7. In paragraph 4, the author describes why he or she no longer looks forward to summertime the way he or she used to do as a child. What do you think of this change? Do you believe that you will come to feel this way one day? Why or why not? Write 3-4 sentences.

____/ 2 marks

8. Think about an interesting title for the passage and write it below.

Summer rain; Summer rain over the years

____/ 1 mark

Прочитайте текст и выполните послетекстовые задания.

Молодой отец строго выговаривает четырёхлетней дочке за то, что она выбежала во двор без спросу и едва не попала под машину.

— Пожалуйста, — вполне серьёзно говорит он крохе, — можешь гулять, но поставь в известность меня или маму. (1)

Сие — не выдумка фельетониста, но подлинный, ненароком подслушанный разговор.

Или серьёзно пишут в статье о работе экипажа космической станции: «Производился забор (!) проб выдыхаемого воздуха». Этот забор не залетел бы в космос, если бы не стеснялись сказать попросту: космонавты брали пробы. Но нет, несолидно!

Слышишь, видишь, читаешь такое — и хочется снова и снова бить в набат, взывать, умолять, уговаривать: **БЕРЕГИСЬ КАНЦЕЛЯРИТА!**

Это — самая распространённая, самая злокачественная болезнь нашей речи. Когда-то редкостный знаток русского языка и чудодей слова Корней Иванович Чуковский заклеил её точным, убийственным названием. Статья его так и называлась — «Канцелярит», и прозвучала она поистине как SOS. Не решаюсь сказать, что то был глас вопиющего в пустыне: к счастью, есть рыцари, которые, не щадя сил, сражаются за честь Слова. Но, увы, надо посмотреть правде в глаза: канцелярит не сдаётся, он наступает, ширится. Это окаянный и зловредный недуг нашей речи. Быстро разрастаются чужеродные, губительные клетки — постылые штампы, которые не несут ни мысли, ни чувства, ни на грош информации, а лишь забивают и угнетают живое, полезное ядро. (2)

Мы настолько отравлены канцеляритом, что порою начисто теряем чувство юмора. И уже не в романе, а в жизни, в самой обыденной обстановке, человек вполне скромный всерьёз говорит другому: «Я выражаю вам благодарность».

<...> в сотнях рассказов, романов, очерков, переводных и отечественных, разные люди по разным поводам разговаривают так, что кажется: вот-вот читатели отзовутся знаменитым громогласным «Не верю!» Константина Сергеевича Станиславского...

В сотый раз спросим себя: кто же должен прививать людям вкус, чувство меры, бережное отношение к родному языку? А заодно — и уважительное отношение к человеку, с которым разговариваешь?

Кто, если не мы сами?!

(По Н.Галь)

1. Озаглавьте текст.

(1 балл)

2. Найдите в тексте синонимы к словам.

Волшебник – _____;

случайно – _____;

колокол – _____;

фантазия – _____;

убийственный – _____;

откликнуться – _____;

надоевший – _____;

совсем – _____.

(2 балла)

3. Найдите в тексте 2 устаревших слова и подберите в них современные эквиваленты.

_____ – _____;

_____ – _____.

(1 балл)

4. Найдите в тексте примеры, демонстрирующие примеры правописания Н и НН в прилагательных и причастиях; в скобках укажите основания рекомендуемого правописания.

(2 балла)

5. Запишите предложение (2) заменяя придаточное определительное причастным оборотом.

(1 балл)

6. Запишите предложение (1) , заменяя прямую речь на косвенную, а «канцелярит» - на выражения общелитературного языка.

(2 балла)

7. Какие из высказываний *не соответствуют* содержанию текста? Укажите номера ответов.

1. Возможности русского языка необъятны, и засорять его иностранными словами и жаргоном ни к чему.
2. Нет ничего страшного в том, что люди используют канцеляризмы.
3. Официально-деловой стиль речи отличается точностью формулировок и обилием устойчивых оборотов деловой речи.
4. Слова-штампы не безвредны: они ничему не учат и ничего не сообщают; это словесный мусор, наносящий культуре и языку колоссальный вред.
5. Канцелярит—злонакачественная болезнь нашей речи. _____

(1 балл)

